SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSP.WPP.4821.2.2019.SZ

Druk nr 3459

Warszawa, 13 maja 2019 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

przekazuję przyjęty przez Radę Ministrów dokument:

- Informacja o poręczeniach i gwarancjach udzielonych w 2018 roku przez Skarb Państwa, niektóre osoby prawne oraz Bank Gospodarstwa Krajowego.

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Finansów do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

Z poważaniem

(-) Mateusz Morawiecki

INFORMACJA
O PORĘCZENIACH I GWARANCJACH UDZIELONYCH W 2018 ROKU PRZEZ SKARB PAŃSTWA, NIEKTÓRE OSOBY PRAWNE ORAZ BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

WARSZAWA
2019

Spis treści

1. Streszczenie najważniejszych informacji 2

1.1 Streszczenie najważniejszych informacji z zakresu gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa udzielonych na podstawie ustawy o poręczeniach i gwarancjach 2

2. Informacja sporządzona w oparciu o ustawę o poręczeniach i gwarancjach na temat poręczeń i gwarancji udzielonych w 2018 r. przez Skarb Państwa, niektóre osoby prawne oraz Bank Gospodarstwa Krajowego 3

2.1 Regulacje prawne dotyczące obowiązku sprawozdawczego 3

2.2 Gwarancje i poręczenia udzielone przez Skarb Państwa 4

2.2.1 Udzielone gwarancje i poręczenia Skarbu Państwa 4

2.2.2 Wykorzystanie ustawowego limitu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa na rok 2018 6

2.2.3 Opłaty prowizyjne od udzielonych gwarancji i poręczeń wpłacane na rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa 6

2.2.4 Niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa 7

2.2.5 Wydatki i należności Skarbu Państwa 9

2.2.6 Działania windykacyjne Skarbu Państwa 10

2.3 Poręczenia i gwarancje udzielone przez niektóre osoby prawne 10

2.4 Poręczenia i gwarancje Banku Gospodarstwa Krajowego 11

2.4.1 Program Wspierania Przedsiębiorczości 12

2.4.1.1 Charakterystyka działalności poręczeniowo-gwarancyjnej Banku Gospodarstwa Krajowego w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości 12

2.4.1.2 Poręczenia i gwarancje udzielone w 2018 r. w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości 14

2.4.1.3 Wsparcie kapitałowe funduszy poręczeniowych w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości 15

2.4.2 Program Wsparcia Prywatyzacji 15

2.4.3 Akcje i udziały przekazane nieodpłatnie Bankowi Gospodarstwa Krajowego 15

2.5 Informacja o liczbie i wartości akcji składających się na zasób majątkowy Skarbu Państwa przeznaczony na zaspokajanie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa 16

2.6 Informacja o wykorzystaniu środków gromadzonych na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa 17

1. Streszczenie najważniejszych informacji

1.1 Streszczenie najważniejszych informacji z zakresu gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa udzielonych na podstawie ustawy o poręczeniach i gwarancjach

A. W 2018 r. na podstawie ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2018 r. poz. 1808, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o poręczeniach i gwarancjach", udzielono 6 gwarancji Skarbu Państwa na łączną kwotę 11 632 581 100 zł, w tym:

- gwarancję spłaty kredytu zagranicznego na wsparcie przedsięwzięcia „Droga ekspresowa S7 - Południe (Lubień - Rabka) " - gwarancja Skarbu Państwa do kwoty 280 000 000 EUR, wynikająca z kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego w Europejskim Banku Inwestycyjnym w wysokości 200 000 000 EUR,
- gwarancję spłaty kredytu zagranicznego na wsparcie przedsięwzięcia „Droga ekspresowa S7 (Gdańsk - Elbląg)" - gwarancja Skarbu Państwa do kwoty 378 000 000 EUR, wynikająca z kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego w Europejskim Banku Inwestycyjnym w wysokości 270 000 000 EUR,
- gwarancję spłaty kredytu zagranicznego na wsparcie przedsięwzięcia „Drogi ekspresowe S7 i S8 (TEN) II - Polska" - gwarancja Skarbu Państwa do kwoty 455 000 000 EUR, wynikająca z kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego w Europejskim Banku Inwestycyjnym w wysokości 325 000 000 EUR,
- gwarancję spłaty kredytu zagranicznego na wsparcie przedsięwzięcia „PLK E75 Rail Baltica Sadowne - Białystok" - gwarancja Skarbu Państwa do kwoty 210 000 000 EUR, wynikająca z kredytu zaciągniętego przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w Europejskim Banku Inwestycyjnym w wysokości 175 000 000 EUR,
- 2 gwarancje wykonania zobowiązań do kwoty 700 000 000 EUR każda, wynikających z emisji obligacji dokonanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego o wartości nominalnej 500 000 000 EUR każda, przeznaczonych na finansowanie Krajowego Funduszu Drogowego.

B. Potencjalne, niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji wynosiły na dzień 31.12.2018 r.:

- z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych 11 692 416 725 zł,
- z tytułu gwarancji zagranicznych 97 106 247 803 zł,

łącznie z tytułu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa: 108 798 664 528 zł, co oznacza spadek w stosunku do 2017 r. o 6,9%, ponieważ kwota potencjalnych, niewymagalnych zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji wg stanu na dzień 31.12.2017 r. wynosiła 116 878 547 651 zł.

C. W 2018 r. Skarb Państwa nie wydatkował środków na spłatę gwarantowanych i poręczonych zobowiązań. Jednocześnie Skarb Państwa dokonał płatności w wysokości 75 000 zł z tytułu kosztów związanych z prowadzonym postępowaniem sądowym dotyczącym udzielonego poręczenia Skarbu Państwa.

D. Na dzień 31.12.2018 r. relacja potencjalnych zobowiązań z tytułu udzielonych przez Skarb Państwa gwarancji i poręczeń do PKB za 2018 r.[1] wyniosła 5,1%, tj. nastąpił spadek w stosunku do wysokości tej relacji wg stanu na dzień 31.12.2017 r., kiedy wynosiła 5,9%.

E. W 2018 r. nastąpił spadek średniego ryzyka portfela udzielonych poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa w stosunku do roku 2017: z 4,1% do 4,0%.

F. Należności z tytułu udzielonych przez Skarb Państwa gwarancji i poręczeń, wg stanu na dzień 31.12.2018 r., wyniosły 75 415 460 zł, co oznacza, że w stosunku do roku 2017 pozycja ta odnotowała spadek o 65,2%, gdyż wg stanu na dzień 31.12.2017 r. należności te wynosiły 216 944 096 zł.

G. W rezultacie działań windykacyjnych, podjętych w 2018 roku oraz w latach poprzednich, których skutkiem był zwrot do budżetu kwot wierzytelności Skarbu Państwa, w roku 2018 uzyskano dochody w wysokości 1 097 017,35 zł, co stanowi wzrost o 13 951,7 % wobec dochodów w kwocie 7 807,69 zł uzyskanych w 2017 roku.

1. Informacja sporządzona w oparciu o ustawę o poręczeniach i gwarancjach na temat poręczeń i gwarancji udzielonych w 2018 r. przez Skarb Państwa, niektóre osoby prawne oraz Bank Gospodarstwa Krajowego

2.1 Regulacje prawne dotyczące obowiązku sprawozdawczego

Udzielanie poręczeń i gwarancji to podejmowanie ryzyka finansowego, z reguły na rachunek przyszłych okresów. Art. 216 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że nie wolno zaciągać pożyczek lub udzielać gwarancji i poręczeń finansowych, w następstwie których państwowy dług publiczny przekroczy 3/5 wartości rocznego produktu krajowego brutto.

W związku z powyższym kontrola narastania zobowiązań z tytułu udzielanych poręczeń i gwarancji ma szczególne znaczenie z punktu widzenia bezpieczeństwa finansów publicznych.

Ustawa o poręczeniach i gwarancjach, w art. 46, nałożyła na Radę Ministrów obowiązek przedstawiania corocznie Sejmowi, w terminie właściwym do przedstawienia sprawozdania z wykonania budżetu państwa, informacji o:

- poręczeniach i gwarancjach udzielonych przez Skarb Państwa,
- poręczeniach i gwarancjach udzielonych przez niektóre osoby prawne,
- poręczeniach i gwarancjach udzielonych przez Bank Gospodarstwa Krajowego w ramach programów rządowych,
- liczbie i wartości akcji (udziałów) składających się na zasób majątkowy przeznaczony na zaspokojenie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa,
- wykorzystaniu środków gromadzonych na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa w Banku Gospodarstwa Krajowego.

Obok obowiązków sprawozdawczych wynikających z ustawy o poręczeniach i gwarancjach, których wykonanie następuje w formie przedłożenia Sejmowi niniejszej Informacji, istnieją również obowiązki wprowadzone przez art. 36 ust. 2 oraz art. 38 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z późn. zm.). Obowiązki te polegają m.in. na:

[1] Do wyliczenia relacji przyjęto PKB w wysokości 2 116,4 mld zł, tj. zgodnie z informacją GUS z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie wstępnego szacunku produktu krajowego brutto w IV kwartale 2018 r.

- podawaniu do publicznej wiadomości wykazu udzielonych przez Skarb Państwa gwarancji i poręczeń, wskazując osoby prawne i fizyczne oraz jednostki organizacyjne, nieposiadające osobowości prawnej, których te poręczenia i gwarancje dotyczą,
- ogłaszaniu kwoty i relacji do produktu krajowego brutto niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa,
- ogłaszaniu kwoty niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostki sektora finansów publicznych.

Należy mieć na uwadze fakt, że zakres wyżej wspomnianej sprawozdawczości jest różny od tego, jaki wynika z niniejszej Informacji. Do sektora finansów publicznych nie jest bowiem zaliczany Bank Gospodarstwa Krajowego, zwany dalej BGK. Obowiązki wynikające z ustawy o finansach publicznych są wykonywane w formie stosownych obwieszczeń.

Zaprezentowane w poniższym opracowaniu dane liczbowe wskazują, że omawiana problematyka powinna podlegać stałej kontroli z uwagi na wysoki poziom potencjalnych, niewymagalnych zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji.

2.2 Gwarancje i poręczenia udzielone przez Skarb Państwa

2.2.1 Udzielone gwarancje i poręczenia Skarbu Państwa

W 2018 r. na podstawie ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielono 6 gwarancji Skarbu Państwa na łączną kwotę 11 632 581 100 zł.

Wykaz przedmiotowych gwarancji przedstawia poniższa tabela:

Gwarancje Skarbu Państwa					
Kredytobiorca/ Wnioskodawca	**Kredytodawca**	**Kwota objęta gwarancją w zł***	**Uchwała Rady Ministrów**	**Data podpisania umowy gwarancji**	**Organ udzielający gwarancji**
Gwarancje spłaty kredytów zagranicznych					
Bank Gospodarstwa Krajowego	Europejski Bank Inwestycyjny	1 163 232 000	148/2017 z 19.09.2017 r.	8.01.2018 r.	Rada Ministrów
Bank Gospodarstwa Krajowego	Europejski Bank Inwestycyjny	1 576 902 600	151/2017 z 29.09.2017 r.	27.02.2018 r.	Rada Ministrów
Bank Gospodarstwa Krajowego	Europejski Bank Inwestycyjny	1 964 644 500	30/2018 z 27.02.2018 r.	12.10.2018 r.	Rada Ministrów
PKP PLK S.A.	Europejski Bank Inwestycyjny	902 622 000	uchwała RM nr 185/17 z 4.12.2017 r. i 78/2018 z 24.05.2018 r.	12.12.2018 r.	Rada Ministrów
Razem gwarancje spłaty kredytów zagranicznych		5 607 401 100			
Gwarancje spłaty zobowiązań wynikających z obligacji					
Bank Gospodarstwa Krajowego	-	3 012 590 000	uchwała RM nr 58/2018 z 28.03.2018 r.	24.05.2018 r.	Rada Ministrów
Bank Gospodarstwa Krajowego	-	3 012 590 000	uchwała RM nr 58/2018 z 28.03.2018 r.	24.05.2018 r.	Rada Ministrów
Razem gwarancje spłaty zobowiązań wynikających z obligacji		**6 025 180 000**			
Ogółem udzielone gwarancje		**11 632 581 100**			

* Kwoty gwarancji udzielonych w walutach obcych zostały przeliczone wg średnich kursów walut obcych ogłoszonych przez NBP obowiązujących w dniu podpisania umowy gwarancji.

1) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 148/2017 z 19.09.2017 r. dotyczy udzielenia Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu gwarancji spłaty kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego, przeznaczonego na współfinansowanie projektu inwestycyjnego pod nazwą „Droga ekspresowa S7 - Południe (Lubień - Rabka)" i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego do spłaty 100% kwoty kredytu w wysokości 200 000 000 EUR oraz 100% odsetek od tego kredytu i 100% kosztów bezpośrednio związanych z tym kredytem, łącznie do kwoty 280 000 000 EUR.
2) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 151/2017 z 29.09.2017 r. dotyczy udzielenia Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu gwarancji spłaty kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego, przeznaczonego na współfinansowanie projektu inwestycyjnego pod nazwą „Droga ekspresowa S7 (Gdańsk - Elbląg)" i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego do spłaty 100% kwoty kredytu w wysokości 270 000 000 EUR oraz 100% odsetek od tego kredytu i 100% kosztów bezpośrednio związanych z tym kredytem, łącznie do kwoty 378 000 000 EUR.
3) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 30/2018 z 27.02.2018 r. dotyczy udzielenia Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu gwarancji spłaty kredytu zaciągniętego przez Bank Gospodarstwa Krajowego na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego, przeznaczonego na współfinansowanie projektu inwestycyjnego pod nazwą „Drogi ekspresowe S7 i S8 (TEN) II - Polska" i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego do spłaty 100% kwoty kredytu w wysokości 325 000 000 EUR oraz 100% odsetek od tego kredytu i 100% kosztów bezpośrednio związanych z tym kredytem, łącznie do kwoty 455 000 000 EUR.
4) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 185/2017 z 4.12.2017 r., zmienionej uchwałą Rady Ministrów nr 78/2018 z 24.05.2018 r. dotyczy udzielenia Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu gwarancji spłaty kredytu zaciągniętego przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., przeznaczonego na częściowe finansowanie projektu inwestycyjnego pod nazwą „PLK E75 Rail Baltica Sadowne - Białystok" oraz nr 78/2018 Rady Ministrów z 24 maja 2018 r. zmieniająca uchwałę w sprawie udzielenia Europejskiemu Bankowi Inwestycyjnemu gwarancji spłaty kredytu zaciągniętego przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., przeznaczonego na częściowe finansowanie projektu inwestycyjnego pod nazwą „PLK E75 Rail Baltica Sadowne - Białystok" i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wobec Europejskiego Banku Inwestycyjnego do spłaty 100% kwoty kredytu w wysokości 175 000 000 EUR oraz 100% odsetek od tego kredytu i 100% kosztów bezpośrednio związanych z tym kredytem, łącznie do kwoty 210 000 000 EUR.
5) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 58/2018 z 28.03.2018 r. dotyczy wykonania przez Skarb Państwa zobowiązań wynikających z wyemitowania przez Bank Gospodarstwa Krajowego obligacji przeznaczonych na finansowanie Krajowego Funduszu Drogowego i stanowi

zobowiązanie Skarbu Państwa wykonania zobowiązań wobec obligatariuszy do 100% kwoty wykupu obligacji o wartości nominalnej 500 000 000 EUR oraz 100% odsetek, łącznie do kwoty 700 000 000 EUR.

6) Gwarancja udzielona na podstawie uchwały Rady Ministrów nr 58/2018 z 28.03.2018 r. dotyczy wykonania przez Skarb Państwa zobowiązań wynikających z wyemitowania przez Bank Gospodarstwa Krajowego obligacji przeznaczonych na finansowanie Krajowego Funduszu Drogowego i stanowi zobowiązanie Skarbu Państwa wykonania zobowiązań wobec obligatariuszy do 100% kwoty wykupu obligacji o wartości nominalnej 700 000 000 EUR oraz 100% odsetek, łącznie do kwoty 700 000 000 EUR.

2.2.2 Wykorzystanie ustawowego limitu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa na rok 2018

Na podstawie art. 31 ustawy o poręczeniach i gwarancjach, łączna kwota, do wysokości której mogą być udzielane przez Skarb Państwa poręczenia i gwarancje, określana jest corocznie w ustawie budżetowej.

W ustawie budżetowej na rok 2018 limit gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa został ustalony na kwotę 200 000 000 000 zł.

Na podstawie ustawy o poręczeniach i gwarancjach w 2018 r. udzielono gwarancji Skarbu Państwa na łączną kwotę 11 632 581 100 zł, co stanowi ok. 5,82% kwoty limitu zaplanowanej na 2018 r.

W porównaniu z rokiem 2017 wykorzystanie limitu gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa w 2018 r. jest wyższe. Wykorzystanie limitu w 2017 r. wyniosło 5 718 060 000 zł, co stanowiło 2,86 % kwoty limitu zaplanowanej na 2017 r., tj. kwoty 200 000 000 000 zł.

Głównym czynnikiem, który wpłynął na ukształtowanie w ustawie budżetowej limitu poręczeń i gwarancji na 2018 r. w wysokości 200 000 000 000 zł była możliwość wykorzystania ww. limitu dla działań, które mogą być potencjalnie podjęte w przypadku ewentualnego pogorszenia warunków działania polskiego systemu finansowego w obliczu ewentualnego kryzysu finansowego i gospodarczego, poprzez możliwość wspierania podmiotów należących do tego sektora w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12 lutego 2009 r. o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1436) oraz ustawy z dnia 12 lutego 2010 r. o rekapitalizacji niektórych instytucji oraz o rządowych instrumentach stabilizacji finansowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 124). Z uwagi na prewencyjny charakter powyższych działań brak wykorzystania prognozowanego limitu na powyższy cel należy ocenić pozytywnie.

2.2.3 Opłaty prowizyjne od udzielonych gwarancji i poręczeń wpłacane na rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa

W 2018 roku, z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa wniesione zostały opłaty prowizyjne w łącznej kwocie 21 355 823,29 zł, w tym w związku z:

1) gwarancją Skarbu Państwa za zobowiązania PKP Intercity S.A. wynikające z kredytu A zaciągniętego w Europejskim Banku Inwestycyjnym na sfinansowanie projektu „PKP Intercity - tabor kolejowy dużych prędkości” - opłata prowizyjna w kwocie 10 123 403,19 zł, stanowiąca 1,2% kwoty zobowiązania gwaranta według stanu na 31 grudnia roku poprzedniego, tj. kwoty 843 616 932,28 zł, wniesiona została 29 marca 2018 r.;

2) gwarancją Skarbu Państwa za zobowiązania PKP Intercity S.A. wynikające z kredytu B zaciągniętego w Europejskim Banku Inwestycyjnym na sfinansowanie projektu „PKP Intercity - tabor kolejowy dużych prędkości" - opłata prowizyjna w kwocie 5 024 259,79 zł, stanowiąca 1,2% kwoty zobowiązania gwaranta według stanu na 31 grudnia roku poprzedniego, tj. kwoty 418 688 315,47zł, wniesiona została 29 marca 2018 r.;
3) gwarancją Skarbu Państwa za zobowiązania PKP Intercity S.A. wynikające z kredytu zaciągniętego w Europejskim Banku Inwestycyjnym na sfinansowanie projektu Tabor kolejowy PKP Intercity - opłata prowizyjna w kwocie 3 399 135,97 zł, stanowiąca 1,2% kwoty zobowiązania gwaranta według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, tj. kwoty 283 261 330,74 zł, wniesiona została w dniu 29 marca 2018 r.;
4) gwarancją Skarbu Państwa za zobowiązania PKP Intercity S.A. wynikające z kredytu zaciągniętego w Europejskim Banku Inwestycyjnym na sfinansowanie projektu Tabor kolejowy PKP Intercity - opłata prowizyjna w kwocie 2 809 024,34 zł, stanowiąca 1,2% kwoty zobowiązania gwaranta według stanu na 31 grudnia roku poprzedniego, tj. kwoty 234 085 361,89 zł, wniesiona została 29 marca 2018 r.

Powyższe opłaty prowizyjne zostały wyliczone i pobrane zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 czerwca 2012 r. w sprawie opłaty prowizyjnej od poręczenia i gwarancji udzielanych przez Skarb Państwa (Dz. U. poz. 674).

W 2018 r. z wniesienia opłaty prowizyjnej zwolnionych było sześć gwarancji, w tym na podstawie:

1) art. 2c ust. 4 ustawy o poręczeniach i gwarancjach, zwolnienie z obowiązku wniesienia opłaty prowizyjnej dotyczyło dwóch gwarancji za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego wynikające z obligacji wyemitowanych na zasilenie Krajowego Funduszu Drogowego oraz trzech gwarancji spłaty kredytów zaciągniętych przez Bank Gospodarstwa Krajowego w Europejskim Banku Inwestycyjnym. Zwolnienie z opłaty prowizyjnej z tytułu takich gwarancji następuje również na podstawie art. 39d ust. 3 ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 2014, z późn. zm.);
2) art. 38 ust. 11 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2117, z późn. zm.) z obowiązku wniesienia opłaty prowizyjnej zwolniona również gwarancja spłaty kredytu zaciągniętego przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. w Europejskim Banku Inwestycyjnym.

2.2.4 Niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa

Potencjalne, niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji wynosiły na dzień 31.12.2018 r.:

- z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych 11 692 416 725 zł,
- z tytułu gwarancji zagranicznych 97 106 247 803 zł,

łącznie z tytułu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa: 108 798 664 528 zł,
co oznacza spadek w stosunku do 2017 r. o 6,9 %.

Potencjalne, niewymagalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji wg stanu na dzień 31.12.2018 r., z wyszczególnieniem największych kwotowo pozycji prezentuje następujące zestawienie:

Kredytobiorca	Kwota potencjalnych zobowiązań Skarbu Państwa w zł*
Poręczenia i gwarancje krajowe	
Bank Gospodarstwa Krajowego – wsparcie KFD	10 652 300 000
PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	990 987 044
Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.	49 129 681
Ogółem poręczenia i gwarancje krajowe	**11 692 416 725**
Gwarancje zagraniczne	
Bank Gospodarstwa Krajowego – *w tym wsparcie KFD*	70 500 782 879 *69 391 812 279*
PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	11 023 508 556
Gdańsk Transport Company − gwarancja wypłat z KFD	7 608 656 052
Autostrada Wielkopolska S.A. II- gwarancja wypłat z KFD	6 043 297 384
PKP Intercity S.A.	1 791 167 867
Polskie Koleje Państwowe S.A.	74 966 653
PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Turów	30 642 515
Orange Polska S.A. (b. Telekomunikacja)	14 336 435
Bank DnB NORD Polska S.A.	10 083 947
Pozostałe gwarancje zagraniczne	8 805 515
Ogółem gwarancje zagraniczne	**97 106 247 803**
Ogółem potencjalne zobowiązania	**108 798 664 528**

*****Kwoty zobowiązań wyrażonych w walutach obcych zostały przeliczone wg Tabeli Kursów Średnich NBP Nr 252/A/NBP/2018 z dnia 31.12.2018 r.

W procesie oceny ryzyka dokonuje się kwalifikacji potencjalnych zobowiązań Skarbu Państwa do pięciu kategorii:

a) zobowiązania o niskim ryzyku ich spłaty ze środków budżetowych (wsp. ryzyka od 0% do 30%),
b) zobowiązania o średnim ryzyku ich spłaty ze środków budżetowych (wsp. ryzyka powyżej 30%, do 50%),
c) zobowiązania o podwyższonym ryzyku ich spłaty ze środków budżetowych (wsp. ryzyka powyżej 50%, do 80%),
d) zobowiązania o wysokim ryzyku ich spłaty ze środków budżetowych (wsp. ryzyka powyżej 80%, mniej niż 100%),
e) zobowiązania spłacane przez Skarb Państwa (wsp. ryzyka =100%).

Struktura potencjalnych zobowiązań Skarbu Państwa według podziału ryzyka prezentuje się następująco:

Kategoria ryzyka	Kwota potencjalnych zobowiązań w zł		Udział w sumie potencjalnych zobowiązań	
	31.12.2017	**31.12.2018**	**31.12.2017**	**31.12.2018**
I-niskie	114 884 423 267	106 932 530 008	98,29%	98,28%
II-średnie	1 994 124 384	1 866 134 520	1,71%	1,72%
III-podwyższone	-	-	-	-
IV-wysokie	-	-	-	-
V-wypłaty	-	-	-	-
Razem	**116 878 547 651**	**108 798 664 528**	**100%**	**100%**

Według stanu na dzień 31.12.2018 r. relacja potencjalnych zobowiązań z tytułu gwarancji i poręczeń udzielonych przez Skarb Państwa do PKB za 2018 r.[2] wyniosła 5,1%. Oznacza to jej spadek w stosunku do stanu na dzień 31.12.2017 r., kiedy to wyniosła 5,9%.

		Kwota potencjalnych zobowiązań w zł		Współczynnik ryzyka dla całego portfela	
Wg stanu na dzień		**31.12.2017**	**31.12.2018**	**31.12.2017**	**31.12.2018**
Razem		**116 878 547 651**	**108 798 664 528**	**4,1%**	**4,0%**
W tym:	poręczenia i gwarancje krajowe	26 301 187 376	11 692 416 725	2,4%	2,7%
	gwarancje zagraniczne	90 577 360 275	97 106 247 803	4,6%	4,2%

W 2018 r., wraz ze spadkiem kwoty potencjalnych zobowiązań, obniżeniu uległ także łączny, długoterminowy współczynnik ryzyka dla całego portfela. Wg stanu na koniec 2018 r. portfel gwarancji zagranicznych charakteryzuje się większym ryzykiem w stosunku do portfela poręczeń i gwarancji krajowych.

2.2.5 Wydatki i należności Skarbu Państwa

W 2018 r. Skarb Państwa nie wydatkował środków na spłatę gwarantowanych i poręczonych zobowiązań. Jednocześnie Skarb Państwa dokonał płatności w wysokości 75 000 zł z tytułu kosztów związanych z prowadzonym postępowaniem sądowym dotyczącym udzielonego poręczenia Skarbu Państwa.

Należności z tytułu udzielonych przez Skarb Państwa gwarancji i poręczeń, wg stanu na dzień 31.12.2018 r., wyniosły 75 415 460 zł, co oznacza, że w stosunku do roku 2017 pozycja ta zmniejszyła się o 65,2%, gdyż wg stanu na 31.12.2017 r. należności te wyniosły 216 944 096 zł. Odnotowany spadek należności jest wynikiem:

- zmniejszenia należności w wyniku prowadzonych działań windykacyjnych wobec dłużników Skarbu Państwa,
- zmniejszenia należności w wyniku samodzielnej spłaty przez dłużników części należności i zawarcia z dłużnikami umów o zwolnienie z pozostałej części długu,
- zmniejszenia należności w wyniku zdjęcia z ewidencji należności na mocy wyroku sądu oraz wykreślenia dłużnika z Krajowego Rejestru Sądowego,
- zwiększenia należności w wyniku zaewidencjonowania odsetek ustawowych za opóźnienie od wierzytelności Skarbu Państwa.

Należności regresowe Skarbu Państwa powstałe w wyniku spłaty poręczonych lub gwarantowanych zobowiązań, wg stanu na dzień 31.12.2018 r., wyniosły:

- 63 990 909 zł z tytułu poręczeń i gwarancji krajowych,
- 11 424 551 zł z tytułu gwarancji zagranicznych,

i dotyczą dłużników znajdujących się w upadłości lub likwidacji oraz toczącego się postępowania sądowego.

W powyższej kwocie należności Skarbu Państwa uwzględniono odsetki ustawowe za opóźnienie naliczone na dzień 31.12.2018 r., w łącznej kwocie 24 969 559 zł. Kwota należności Skarbu Państwa, na dzień 31.12.2018 r., stanowiła 0,1% łącznych,

[2] Do wyliczenia relacji przyjęto PKB w wysokości 2 116,4 mld zł, tj. zgodnie z informacją GUS z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie wstępnego szacunku produktu krajowego brutto w IV kwartale 2018 r.

potencjalnych, niewymagalnych zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji.

2.2.6 Działania windykacyjne Skarbu Państwa

Podobnie jak w latach poprzednich, w 2018 r. minister właściwy do spraw finansów publicznych podejmował działania windykacyjne mające na celu odzyskanie kwot wydatkowanych z budżetu państwa z tytułu zawartych, a następnie wykonanych umów poręczenia lub gwarancji.

Działania te polegają w szczególności na: prowadzeniu korespondencji z dłużnikami w zakresie spłaty zadłużenia oraz uczestniczeniu w postępowaniach upadłościowych i likwidacyjnych. Ponadto Ministerstwo Finansów monitorowało działania windykacyjne podejmowane przez bank PKO BP S.A. w zakresie poręczonych kredytów udzielonych spółdzielniom mieszkaniowym.

W rezultacie działań windykacyjnych, podjętych w 2018 roku oraz w latach poprzednich, których skutkiem był zwrot do budżetu kwot wierzytelności Skarbu Państwa, w roku 2018 uzyskano dochody w wysokości 1 097 017,35 zł, co stanowi wzrost o 13 951,7 % wobec dochodów w kwocie 7 807,69 zł uzyskanych w 2017 roku.

2.3 Poręczenia i gwarancje udzielone przez niektóre osoby prawne

Ustawa o poręczeniach i gwarancjach określa obowiązek sprawozdawczy niektórych osób prawnych wobec ministra właściwego do spraw finansów publicznych w zakresie prowadzonej przez te podmioty działalności poręczeniowo-gwarancyjnej. Zgodnie z ww. ustawą niektóre osoby prawne (podmioty niebędące bankami oraz zakładami ubezpieczeń) uprawnione, na podstawie odrębnych przepisów, do udzielania poręczeń i gwarancji, w ramach powierzonych im zadań publicznych lub w zakresie prowadzonej przez nie działalności gospodarczej, to:

a) państwowe osoby prawne utworzone w drodze ustawy,
b) fundacje, w których fundatorami są osoby prawne, o których mowa w lit. a.

Zgodnie z ustawą o poręczeniach i gwarancjach, ww. osoby prawne mogą udzielać poręczeń i gwarancji do wysokości nie wyższej niż 60% wartości kapitałów (funduszy) własnych, określonych według stanu na koniec roku obrotowego poprzedzającego udzielenie poręczenia lub gwarancji, z zastrzeżeniem, że kwota poręczenia lub gwarancji udzielanych za zobowiązania określonego podmiotu nie może przekroczyć 20% wartości tych kapitałów (funduszy). Przekroczenie tych limitów wymaga uprzedniej zgody ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

W 2018 roku do Ministerstwa Finansów sprawozdania przekazały 3 podmioty podlegających ww. obowiązkowi sprawozdawczemu, tj.:

1) Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR),
2) Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR),
3) Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW).

Tym samym, liczba podmiotów przesyłających za 2018 rok sprawozdania z zakresu prowadzonej działalności poręczeniowej i gwarancyjnej zmniejszyła się o jeden względem roku poprzedniego.

Należy zauważyć, iż z dniem 1 września 2017 roku przestały istnieć: Agencja Rynku Rolnego i Agencja Nieruchomości Rolnych, a ich zadania przejęte zostały w znacznej części przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR) powołany na mocy ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz. U. poz. 623).

W związku z powyższym w 2018 roku do Ministerstwa Finansów sprawozdania przekazywały już tylko wyżej wymienione 3 podmioty podlegających wspomnianemu obowiązkowi sprawozdawczemu.

Wyżej wymienione podmioty w 2018 r. udzieliły łącznie 40 poręczeń i gwarancji na łączną kwotę 40 781 000 zł. Tym samym wartość udzielonych w 2018 r. poręczeń i gwarancji stanowiła 8 472,74% wartości poręczeń i gwarancji udzielonych przez sprawozdające podmioty w roku 2017.

Tak istotny wzrost wartości udzielonych poręczeń i gwarancji wynika przede wszystkim z działalności poręczeniowo-gwarancyjnej Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, który w II półroczu 2018 roku udzielił gwarancji o łącznej wartości 40 000 000 zł. Ponadto, należy wskazać, iż Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa corocznie, w ramach działalności poręczeniowo-gwarancyjnej, udziela znacznych ilości poręczeń kredytów studenckich. W 2018 roku wspomniana jednostka udzieliła poręczeń o łącznej wartości 781 000 zł, co również miało wpływ na ww. wzrost wartości udzielonych, przez niektóre osoby prawne, w 2018 roku poręczeń i gwarancji.

Jednocześnie, według stanu na dzień 31.12.2018 r. łączny stan potencjalnych zobowiązań wynikających z udzielonych przez podmioty sprawozdające poręczeń i gwarancji osiągnął wartość 99 235 662 zł (tj. około 161,96% stanu potencjalnych zobowiązań wykazanych na koniec 2017 r.). Potencjalne zobowiązania z tego tytułu wykazują wszystkie wyżej wymienione podmioty sprawozdające, zaś wzrost ich wartości związany jest przede wszystkim ze wspomnianą działalnością poręczeniowo-gwarancyjną Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

Natomiast stan należności wynikający z udzielonych przez niektóre osoby prawne gwarancji i poręczeń, według stanu na dzień 31.12.2018 r., wynosi 4 210 486 zł (tj. około 100,94% stanu należności wykazanych na koniec 2017 r.). Na ww. składają się należności Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (który w związku z likwidacją z dniem 1 września 2017 roku Agencji Rynku Rolnego oraz Agencji Nieruchomości Rolnych przejął ich należności) oraz Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Są one windykowane w ramach istniejących instrumentów prawnych.

2.4 Poręczenia i gwarancje Banku Gospodarstwa Krajowego[3]

Działalność poręczeniowo-gwarancyjna BGK w ramach programów rządowych funkcjonuje w oparciu o ustawę o poręczeniach i gwarancjach, a także o następujące programy rządowe:

- „Wspieranie przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń i gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego" (Program Wspierania Przedsiębiorczości),
- „Wsparcie prywatyzacji poprzez udzielanie poręczeń i gwarancji spółkom z udziałem pracowników i jednostek samorządu terytorialnego (spółkom aktywności obywatelskiej)" (Program Wsparcia Prywatyzacji).

[3] Na podstawie danych przekazanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego.

2.4.1 Program Wspierania Przedsiębiorczości

2.4.1.1 Charakterystyka działalności poręczeniowo-gwarancyjnej Banku Gospodarstwa Krajowego w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości

Działalność BGK w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości realizowana jest od 2009 r. w oparciu o współpracę z bankami kredytującymi.

Podstawowy cel tego Programu to zwiększenie dostępności przedsiębiorców, szczególnie mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców („MŚP"), do zewnętrznych źródeł finansowania poprzez udzielanie poręczeń i gwarancji przez BGK.

BGK prowadzi działalność w formie bezpośredniej, udzielając poręczeń i gwarancji oraz poprzez wykonywanie zadań w zakresie rozwoju systemu regionalnych i lokalnych funduszy poręczeniowych.

W 2018 r. BGK w ramach poręczeń i gwarancji gospodarczych oferował następujące produkty:

1) poręczenia/gwarancje spłaty kredytu udzielane w trybie portfelowym, w tym:
   - gwarancje spłaty kredytu w ramach Portfelowej Linii Gwarancyjnej *de minimis* (gwarancje PLD); w ramach gwarancji PLD są udzielane przez BGK również gwarancje łączone w ramach zabezpieczenia spłaty kredytu z poręczeniem udzielanym przez fundusz poręczeniowy (gwarancje PLD PLUS),
   - gwarancje spłaty kredytu w ramach Portfelowej Linii Gwarancyjnej z regwarancją udzielaną przez Europejski Fundusz Inwestycyjny w ramach programu COSME (gwarancje PLG COSME),
   - gwarancje spłaty kredytu udzielane w ramach Portfelowej Linii Gwarancyjnej finansowane z Funduszu Gwarancyjnego wsparcia innowacyjnych przedsiębiorstw Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (gwarancje FG POIR),
2) poręczenia/gwarancje udzielane w trybie indywidualnym, w tym:
   - poręczenia i gwarancje spłaty kredytu,
   - gwarancje należytego wykonania umowy.

Ponadto BGK udziela również, w trybie portfelowym, poręczeń kredytów studenckich.

Wnioski o poręczenia i gwarancje w trybie portfelowym oceniane są w bankach kredytujących, które podpisały stosowne umowy z BGK i otrzymały limit kwotowy, do którego mogą wpisywać transakcje do portfela udzielonych poręczeń/gwarancji. Wnioski o poręczenia i gwarancje udzielane w trybie indywidualnym podlegają ocenie przez BGK, zgodnie z obowiązującymi w BGK przepisami dotyczącymi oceny zdolności kredytowej.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 czerwca 2014 r. w sprawie udzielania przez Bank Gospodarstwa Krajowego pomocy de minimis w formie gwarancji spłaty kredytów (kilkukrotnie zmienianego) (Dz. U. z 2015 r. poz. 1969, z późn. zm.) BGK mógł udzielać pomocy de minimis w formie gwarancji spłaty kredytów do 30 czerwca 2018 r.

W dniu 24 listopada 2017 r. uchwalona została ustawa o zmianie ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2433). Znowelizowana ustawa o poręczeniach i gwarancjach wprowadziła nowy, stabilny model finansowania

poręczeń i gwarancji dla MŚP stanowiących pomoc publiczną lub pomoc de minimis udzielanych przez BGK i finansowanych ze środków utworzonego w BGK Krajowego Funduszu Gwarancyjnego (KFG). Począwszy od 1 lipca 2018 r. BGK udziela pomocy de minimis w formie gwarancji spłaty kredytów na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 marca 2018 r. w sprawie udzielania przez Bank Gospodarstwa Krajowego pomocy de minimis w formie gwarancji spłaty kredytów (Dz. U. poz. 707).

W 2017 r. były udzielane gwarancje PLD w ramach Funduszu Gwarancyjnego Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Był to projekt systemowy, stanowiący pilotaż w ramach działania 4.7 POIG, polegający na oferowaniu nieodpłatnych gwarancji spłaty kredytów dla przedsiębiorców spełniających kryteria innowacyjności. Realizacja projektu została zakończona w styczniu 2017 r. - wykorzystano pełną kwotę alokacji w wysokości 250 mln zł.

30 listopada 2016 r. zawarto umowę między BGK, Ministerstwem Rozwoju i Krajowym Funduszem Kapitałowym S.A., umożliwiającą finansowanie udzielania gwarancji PLD ze środków Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy. Alokacja środków szwajcarskich przekazana do BGK pozwoliła na udzielenie gwarancji w kwocie 232 mln zł (przy zastosowaniu pięciokrotnego mnożnika).

W 2018 r. w BGK prowadzone były prace nad nowym produktem gwarancyjnym finansowanym ze środków unijnych, w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, którego sprzedaż rozpocznie się w 2019 r. Wdrożono gwarancje, zapewniające przedsiębiorcom poprawę dostępu do finansowania inwestycji szerokopasmowych oraz finansowania płynnościowego firm telekomunikacyjnych. Wdrożenie gwarancji pozwoliło na pozyskanie środków unijnych na kolejny program gwarancyjny realizowany w BGK, a po zakończeniu programu w 2023 r. środki będą stanowiły pozabudżetowe źródło zasilania dla utworzonego w BGK KFG.

Gwarancje PLG COSME nie zawierają komponentu pomocy publicznej. Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI) regwarantuje BGK 50% ryzyka gwarancyjnego. W 2018 r. dla gwarancji PLG COSME, które zostały wdrożone do oferty BGK z początkiem listopada 2015 r., podwojony został limit regwarancji EFI z poziomu 1,6 mln zł do poziomu 3,2 mln zł.

W ramach rozwijania współpracy z EFI w 2018 r. wdrożono również gwarancje BGK z regwarancją EFI dla sektora kreatywnego i kultury w ramach unijnego programu Kreatywna Europa na lata 2014-2020 - sprzedaż rozpocznie się w 2019 r. Maksymalny wolumen portfela gwarancji określony w umowie z EFI wynosi 420 mln zł, co pozwoli na zabezpieczenie kredytów w łącznej kwocie 525 mln zł.

Gwarancje FG POIR zawierają komponent pomocy de minimis albo regionalną pomoc inwestycyjną. W 2018 r. wprowadzono dodatkową formę wsparcia w postaci dopłat do oprocentowania kredytów objętych gwarancjami FG POIR.

Należy podkreślić, że zgodnie z decyzją Komisji Nadzoru Finansowego wartość ekspozycji kredytowych zabezpieczonych poręczeniem albo gwarancją BGK jest neutralna z punktu widzenia współczynnika wypłacalności i banki kredytujące nie muszą uwzględniać tej części ekspozycji kredytowej przy wyliczaniu wymogu kapitałowego. Poza tym banki, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. z 2019 r. poz. 520), mogą wykorzystać zabezpieczenie w postaci poręczenia lub gwarancji BGK do pomniejszenia kosztów rezerwy celowej na ekspozycje kredytowe poręczane/gwarantowane przez BGK.

2.4.1.2 Poręczenia i gwarancje udzielone w 2018 r. w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości

W 2018 r. BGK udzielił 42 914 gwarancji gospodarczych w trybie portfelowym, na łączną kwotę 11 684 856 608,30 zł, w tym 34 619 gwarancji PLD na łączną kwotę 10 169 054 967,50 zł, 8 268 gwarancji PLG COSME na łączną kwotę 1 469 523 261,50 zł oraz 27 gwarancji FG POIR na łączną kwotę 46 278 379,39 zł. W 2018 r. BGK nie udzielił żadnego poręczenia ani gwarancji spłaty kredytu w trybie indywidualnym. Ponadto, w 2018 r. udzielono także 2 572 poręczenia kredytów studenckich na łączną kwotę 55 032 180,00 zł.

W 2018 r., w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości dokonano 3 615 wypłat z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji gospodarczych na łączną kwotę 546 286 046,33 zł oraz 11 wypłat z tytułu udzielonych poręczeń kredytów studenckich na kwotę 112 534,05 zł.

Według stanu na dzień 31.12.2018 r. łączny stan zobowiązań pozabilansowych (stan czynnych poręczeń i gwarancji) z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji gospodarczych wyniósł 18 075 893,46 tys. zł (tj. około 114% stanu potencjalnych zobowiązań wykazanych na koniec 2017 r. w kwocie 15 855 289,99 tys. zł). Wzrost wartości zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji związany jest przede wszystkim z aktywnym udzielaniem gwarancji PLD. Jednocześnie zobowiązania z tytułu udzielonych poręczeń kredytów studenckich wg stanu na 31.12.2019 r. wyniosły 259 179,47 tys. zł (tj. około 159,8% stanu potencjalnych zobowiązań wykazanych na koniec 2017 r. w kwocie 162 170,70 tys. zł).

Natomiast stan należności wynikający z udzielonych przez BGK poręczeń i gwarancji gospodarczych (dotyczy zadłużenia z tytułu kapitału) na dzień 31.12.2018 r., wynosi 1 698 896,44 tys. zł (tj. około 141,6% stanu należności wykazanych na koniec 2017 r. w kwocie 1 199 816,62 tys. zł). Na ww. należności składają się przede wszystkim należności z tytułu wypłaconych gwarancji PLD w wysokości 1 668 317,72 tys. zł. Jednocześnie należności z tytułu udzielonych poręczeń kredytów studenckich wg stanu na 31.12.2018 r. wyniosły 667,81 tys. zł (tj. około 113,5% stanu należności wykazanych na koniec 2017 r. w kwocie 588,39 tys. zł).

Bardzo dobre wyniki działalności BGK w zakresie wsparcia działalności MŚP poprzez udzielanie gwarancji PLD wskazują, iż powyższa oferta jest dobrze dostosowana do oczekiwań zarówno MŚP, jak też sektora bankowego. Zapewnia finansowanie bieżącej działalności MŚP, jak również realizowanych przez nie przedsięwzięć inwestycyjnych. Sukces omawianego programu wynika w szczególności z faktu, iż ma on charakter ogólnopolski i funkcjonuje na zasadzie ujednoliconego w skali kraju produktu, który ze względu na swoje parametry jest bardzo łatwy do zastosowania przez banki, pomimo różnic w ich ofercie kredytowej. Procedura udzielania gwarancji PLD jest bardzo uproszczona, ponieważ przedsiębiorca załatwia wszystkie formalności związane z udzieleniem gwarancji w banku, w którym zaciąga kredyt. Poprzez brak konieczności stosowania rynkowej stawki opłaty prowizyjnej za udzielenie gwarancji PLD zapewniono przedsiębiorcom możliwość zabezpieczenia kredytu tanim instrumentem, stanowiącym jednocześnie w pełni akceptowalne zabezpieczenie kredytu dla banku.

Podstawowymi elementami warunkującymi realizację Programu Wspierania Przedsiębiorczości były i będą w przyszłości następujące czynniki:

- ogólna sytuacja gospodarcza, w tym zapotrzebowanie przedsiębiorców na kredyty bankowe oraz ich zdolność kredytowa,

- prowadzenie przez banki współpracujące, które podpisały umowy o współpracy i umowy w ramach linii gwarancyjnych, aktywnej działalności ukierunkowanej na maksymalne wykorzystanie przyznanych przez BGK limitów,
- stan wiedzy o korzyściach dla przedsiębiorców, przede wszystkim z sektora MŚP, wynikających z poręczeń/gwarancji BGK.

2.4.1.3 Wsparcie kapitałowe funduszy poręczeniowych w ramach Programu Wspierania Przedsiębiorczości

Zgodnie z przepisami ustawy o poręczeniach i gwarancjach BGK może również nabywać lub obejmować akcje i udziały regionalnych i lokalnych funduszy poręczeniowych udzielających poręczeń lub gwarancji za zobowiązania MŚP.

Według stanu na dzień 31.12.2018 r. wartość zaangażowania BGK w 19 funduszach poręczeniowych wynosiła 61 990 247 zł. Udział BGK w kapitałach zakładowych funduszy ogółem wynosił 30,45%.

2.4.2 Program Wsparcia Prywatyzacji

Poręczenia i gwarancje w ramach Programu Wsparcia Prywatyzacji znajdują się w ofercie BGK od czerwca 2010 r. BGK podjął działania informacyjne w stosunku do podmiotów potencjalnie zainteresowanych uzyskaniem poręczenia/gwarancji spłaty kredytu w ramach tego programu. Jednakże do końca 2018 r. do BGK nie wpłynął żaden wniosek o udzielenie takiego poręczenia/gwarancji. Brak zapytań ze strony spółek pracowniczych o możliwość uzyskania poręczenia/gwarancji BGK świadczy o braku zainteresowania programem.

2.4.3 Akcje i udziały przekazane nieodpłatnie Bankowi Gospodarstwa Krajowego

Zgodnie z przepisami ustawy o poręczeniach i gwarancjach minister właściwy do spraw Skarbu Państwa, w imieniu Skarbu Państwa w drodze rozporządzenia, przekazał w dwóch transzach nieodpłatnie BGK akcje i udziały stanowiące własność Skarbu Państwa. 50% przychodów ze sprzedaży akcji i udziałów zasiliło dawny Krajowy Fundusz Poręczeń Kredytowych (KFPK), a po jego likwidacji BGK, natomiast kolejne 50% przekazano Państwowej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości.

Wartość wniesienia akcji i udziałów 35 spółek przekazanych do BGK w celu zasilenia zlikwidowanego KFPK w okresie jego funkcjonowania wyniosła 38 001 019 zł. Do dnia 31.12.2018 r. dokonano transakcji sprzedaży łącznie akcji i udziałów 31 spółek, których wartość wniesienia do ksiąg BGK wyniosła 36 121 263 zł. W 2015 r. jeden podmiot został zlikwidowany. Łączna kwota uzyskana w latach 2004-2018 ze sprzedaży akcji i udziałów tych podmiotów wyniosła 81 423 610 zł. W 2018 r. nie dokonano żadnej transakcji sprzedaży akcji lub udziałów spółek przekazanych do BGK.

Według stanu na dzień 31.12.2018 r. portfel spółek zaliczonych pierwotnie do dawnego KFPK składał się z akcji 3 podmiotów. Ich łączna wartość wniesienia wynosiła 1 096 386,73 zł.

2.5 Informacja o liczbie i wartości akcji składających się na zasób majątkowy Skarbu Państwa przeznaczony na zaspokajanie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa

Zasób majątkowy Skarbu Państwa przeznaczony na zaspokajanie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa został utworzony na mocy art. 25 ustawy o poręczeniach i gwarancjach jako alternatywne, obok budżetu państwa, źródło spłat poręczonych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa zobowiązań.

Na zasób składają się akcje i udziały uzyskane w wyniku dochodzenia przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, w imieniu Skarbu Państwa, wierzytelności z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji oraz akcje i udziały w spółkach stanowiące własność Skarbu Państwa, wyodrębnione przez Radę Ministrów do dnia 17 lipca 2009 r.

W związku z powyższym na koniec 2018 r. na zasobie majątkowym Skarbu Państwa przeznaczonym na zaspokojenie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa znajdowały się następujące akcje i udziały:

- 627 900 akcji zwykłych, imiennych, serii A, o numerach od 000000001 do 000627900, o wartości nominalnej 10 zł każda, spółki Warszawskie Zakłady Sprzętu Ortopedycznego S.A. z siedzibą w Warszawie,
- 6 171 akcji zwykłych, imiennych, serii B, o numerach od 113687 do 119857, o wartości nominalnej 1 000 zł każda, spółki Warszawski Rolno-Spożywczy Rynek Hurtowy S.A. z siedzibą w Broniszach,
- 16 168 udziałów o wartości nominalnej 100 zł każdy, w spółce Lubinex Sp. z o.o. z siedzibą w Lubinie,
- 7 440 udziałów o wartości nominalnej 500 zł każdy, w spółce Chłodnia Szczecińska Sp. z o.o. z siedzibą w Szczecinie,
- 930 786 akcji zwykłych imiennych, serii B, o numerach od 9 952 403 do 10 883 188, o wartości nominalnej 50 zł każda, spółki Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. z siedzibą w Jastrzębiu Zdroju,
- 40 586 akcji na okaziciela, serii A, o numerach od 38560 do 79145, o wartości nominalnej 10 zł każda, spółki Zakłady Przemysłu Wełnianego „9 maja” S.A. z siedzibą w Łodzi,
- 109 943 akcje na okaziciela, serii A, o numerach od 64 938 do 174 880 oraz 163 akcje na okaziciela, serii A, o różnych numerach, o wartości nominalnej 2,38 zł każda, spółki WELUX S.A. z siedzibą w Katowicach,
- 321 843 akcji o wartości nominalnej 10 zł każda, spółki Polskie Pracownie Konserwacji Zabytków S.A. z siedzibą w Warszawie,
- 230 785 akcji o wartości nominalnej 100 zł każda, spółki Zespół Elektrowni Wodnych Niedzica S.A. z siedzibą w Niedzicy,
- 100 800 udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy, w spółce Przemysłowy Instytut Maszyn Budowlanych Sp. z o.o. z siedzibą w Kobyłce,
- 1 240 000 akcji o wartości nominalnej 10 zł każda, spółki Centrum Techniki Okrętowej S.A. z siedzibą w Gdańsku,
- 53 070 akcji zwykłych imiennych, serii B, o numerach od 21 358 do 74 427, o wartości nominalnej 1 000 zł każda, spółki Pomorskie Hurtowe Centrum Rolno-Spożywcze S.A. z siedzibą w Gdańsku.

2.6 Informacja o wykorzystaniu środków gromadzonych na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa

Rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych został utworzony w Banku Gospodarstwa Krajowego, na podstawie art. 30 ustawy o poręczeniach i gwarancjach. Na rachunku tym gromadzone są przychody ze sprzedaży akcji i udziałów składających się na omawiany powyżej zasób majątkowy, odsetki z tytułu oprocentowania środków zgromadzonych na tym rachunku oraz opłaty prowizyjne od udzielonych poręczeń i gwarancji.

Środki z rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa mogą być przeznaczone na:

- wykonywanie zobowiązań z tytułu poręczeń lub gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa,
- pokrycie kosztów dochodzenia wierzytelności Skarbu Państwa powstałych z tytułu wykonania umowy poręczenia lub gwarancji,
- finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz zarządzanie długiem Skarbu Państwa pod warunkiem ich zwrotu na rachunek, w przypadku zaistnienia konieczności wypłat z tytułu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa, w wysokości i terminie umożliwiającym realizację zobowiązań Skarbu Państwa.

W 2018 r. nie było konieczności wydatkowania środków z wykorzystaniem tego rachunku na cele związane z obsługą gwarancji i poręczeń. W związku z powyższym całość środków, które zasiliły rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych w 2018 r., tj. 21 355 823 zł, przeznaczono na finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa, tak jak miało to miejsce w latach poprzednich. Łącznie, na przestrzeni czterech lat, przekazano na ten cel z powyższego rachunku środki w wysokości 1 178 029 109 zł.